

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

מספר בקשה: 4

לפני כבוד השופט רונן פלג

איכותית בע"מ

התובעת

נגד

מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הנתבעת

פסק דין

- 1 התובעת הגישה נגד הנתבעת תביעה כספית לסך של 220,211 ₪. בתמצית, התביעה היא
2 לתשלום עבור נזקים שנגרמו לתובעת כתוצאה מביצוע צו שהוציאה הנתבעת ביום 26/1/17
3 "להמתת עופות נגועים או חשודים כנגועים במחלת שפעת העופות". התובעת קיבלה
4 מהנתבעת פיצוי בסך של 36,240 ₪, כשוויים של העופות שהומתו, ותביעתה היא לפיצוי
5 נוסף עבור שווי התערובת והביצים שהושמדו, וכן עלויות ניקוי הלולים וחומרי החיטוי.
6
7 לפניי בקשת הנתבעת לסילוק התביעה על הסף בהיעדר סמכות עניינית ובהיעדר עילה. בד
8 בלבד, הנתבעת עתרה להארכת המועד להגשת כתב ההגנה, עד למתן ההחלטה בבקשה.
9

תמצית טענות הצדדים בבקשה

- 10
11
12 3. בבקשה נטען כך:
13
14 א. התביעה עוסקת בהחלטה של רשות מנהלית בעניין מתן פיצויים סטטוטוריים
15 מכוח פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש), התשמ"ה - 1985. התובעת לא תקפה
16 את ההחלטה באפיק המנהלי וביכרה להגיש תביעה אזרחית, שאין בה טענה לפיצוי
17 מכוח עוולה נזיקית כלשהי.
18
19 ב. ההסדר הסטטוטורי בפקודה קובע פיצוי עבור המתת עופות והשמדת ביצי דגירה
20 ואינו קובע פיצוי עבור נזקים אחרים שנגרמים למגדל כתוצאה מהמתת העופות.
21
22 ג. טענות התובעת נגד אי הפיצוי על נזקים נוספים ונגד ההסדר הסטטוטורי הקיים
23 הן מתחום המשפט המנהלי. לפי הוראות חוק בתי משפט לעניינים מנהליים,
24 התשי"ס - 2000, הסמכות העניינית לדון בהן נתונה לבתי המשפט לעניינים
25 מנהליים.

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

- 1 ד. לחילופין, בהנחה שיש לבית המשפט האזרחי סמכות עניינית, יש לדחות את
2 התביעה על הסף, שכן היא מהווה תקיפה עקיפה אסורה של החלטה מנהלית.
3
- 4 ה. סך התשלום ששולם לתובעת נקבע לאחר דיון של הוועדה הממליצה מיום
5 25/5/17. הפיצוי הועבר אל התובעת ביום 12/7/17 וביום 3/9/17 היא פנתה במכתב
6 שהעלה דרישה לתשלום נוסף. הנתבעת ערכה בחודש ספטמבר 2017 מכתב תשובה
7 שדחה את הדרישה הנוספת, אך עקב שגגה הוא לא נשלח אל התובעת.
8
- 9 4. בתגובת התובעת נטען כך :
10
- 11 א. הבקשה נעדרת תצהיר לאימות שלל העובדות הנטענות בה.
12
- 13 ב. בקשת הנתבעת לסילוק התביעה על הסף הוגשה לאחר שחלף המועד להגשת כתב
14 ההגנה ומבלי שניתנה ארכה. התנהלותה של הנתבעת בעניין זה אינה ראויה
15 ומהווה שימוש לרעה בהליכי משפט.
16
- 17 ג. הנתבעת הודתה שעקב מחדל או תקלה היא לא השיבה לפניו התובעת. הבקשה
18 לסילוק התביעה על הסף מנסה לנצל את המחדל לטובת הנתבעת, בכך שהיא תמנע
19 את ניהול התביעה בבית המשפט האזרחי, לאחר שלכאורה נוצרה מניעות מניהולה
20 לפני בית המשפט לעניינים מנהליים.
21
- 22 ד. מחדל הנתבעת מצדיק מתן אפשרות לתובעת לברר את תביעתה בבית משפט
23 השלום, ולחילופין מחייב הסכמה על העברת העניין להמשך דיון בבית המשפט
24 לעניינים מנהליים.
25
- 26 ה. אף אם עילת התביעה היא מנהלית, אין בכך כדי להכריע את שאלת הסמכות
27 העניינית, שמוכרעת על יסוד מבחן הסעד. התביעה היא לסעד כספי ועל כן היא
28 בסמכותו של בית המשפט האזרחי.
29
- 30 ו. התובעת אינה חולקת על חוקיות הצו ואין בפיה טענה כי הוא הוצא בשל מחדל
31 מצד הנתבעת. עם זאת, ההחלטה שהתובעת תישא לבדה בנזקים שנגרמו בעקבות
32 צו ההמתה היא לא מידתית ולא סבירה. הפקודה אינה מתייחסת לנזקים נוספים,
33 ועל כן אין מניעה לעתור לבית המשפט האזרחי בתביעה לפיצוי בגינם.
34

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

8. לא מצאתי שכתב התביעה מתבסס על עילת תביעה כלשהי. התובעת אינה טוענת לאחריות נזיקית של הנתבעת, דוגמת רשלנות או הפרת חובה חקוקה, או להפרת התחייבות חוזית. כתב התביעה אפילו נמנע מאזכורו של דבר החקיקה, שמכוחו ניתן צו ההשמדה ונקבע הפיצוי ששולם.

9. הטענות הכלליות בכתב התביעה אינן מגבשות עילת תביעה נגד הנתבעת, ודי בכך כדי להורות על מחיקת התביעה, לפי הסמכות הנתונה לבית המשפט מכוחה של תקנה 100(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984.

דחיית התביעה בהיעדר סמכות עניינית לבית משפט השלום לדון בה

הסמכות העניינית בעתירה נגד החלטת הנתבעת לפי הפקודה

10. סעיף 7 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה - 1985 (להלן: "הפקודה"), מקנה לרופא וטרינר ממשלתי סמכות להורות על המתת בעלי חיים הנגועים במחלה. סעיף 16 לפקודה קובע את הפיצויים הניתנים בעד ההמתה:

"(א) ...

(ב) אוצר המדינה ישלם לבעלו של בעל חיים שהומת לפי פקודה זו פיצויים כלהלן:

(1) היה בעל החיים נגוע במחלה - מחצית שוויו לפני שחלה, ולא יותר ממחצית

הפיצוי המרבי שנקבע לפי סעיף קטן (ג) לסוגו או למינו;

(2) היה בעל החיים חשוד כנגוע במחלה אך לא היה נגוע - שוויו לפני שהומת,

ולא יותר מהפיצוי המרבי שנקבע לפי סעיף קטן (ג) לסוגו או למינו;

(3) ...

(ג) שר החקלאות רשאי, בהודעה ברשומות, לקבוע סכום מרבי של פיצויים שישולמו לפי

סעיף קטן (ב) לכל סוג או מין בעלי חיים שהומתו לפי הוראות פקודה זו; הודעה כאמור

תיכנס לתוקף מתאריך פרסומה ברשומות או מתאריך אחר שנקבע בה, בעבר או בעתיד".

11. טענות התובעת בסעיפים 7-8 לכתב התביעה אינן תוקפות את עצם הוצאת צו ההמתה או את גובה הסכום ששולם לה כפיצוי עבור העופות שהומתו. אין חולק על כך שהנתבעת שילמה לתובעת את מלוא הפיצוי המגיע לה לפי הוראותיו של סעיף 16 לפקודה. התובעת תוקפת למעשה את סבירותן של הוראות הפקודה ואת העובדה שהנתבעת דבקה בהן ולא שילמה פיצויים שלא נזכרים בהן.

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

12. חוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס - 2000, קובע בסעיף 5 באלו עניינים ידון בית המשפט לעניינים מנהליים, ובהם הנכלל בסעיף 5(1):

3

4 "עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת
5 הראשונה, ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות
6 ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן - עתירה מינהלית);";

7

8 החלטה של רשות לפי הפקודה היא פריט 19(2) לתוספת הראשונה לחוק, ומכאן שהסמכות
9 העניינית לדון בעתירה המוגשת נגדה בתקיפה ישירה היא של בתי המשפט לעניינים
10 מנהליים.

11

12 **סיווג התביעה כישירה או עקיפה**

13

13. קיימות שתי דרכים אפשריות לתקוף החלטה של רשות מנהלית - תקיפה ישירה ותקיפה עקיפה. בית המשפט העליון דן לא אחת באבחנה בין השתיים:

16

17 "בתקיפה ישירה הסעד המבוקש הוא קביעה שאין תוקף להחלטה המנהלית או שיש
18 לשנותה. לעומת זאת, בהליך של תקיפה עקיפה הסעד הסופי המבוקש אינו קביעה באשר
19 לתוקפה של החלטה המנהלית, אלא סעד אחר, לדוגמה סעד כספי ... לאבחנה זו בין
20 שתי דרכי התקיפה - ישירה ועקיפה - יש חשיבות בכל הנוגע לסמכות העניינית לדון
21 בהליך ולטענות ההגנה שהרשות יכולה להעלות" (דנ"א 7398/09 עיריית ירושלים נ'
22 שירותי בריאות כללית (פורסם במאגרים - 14/4/15), בעמ' 26).

23

24 "סיווג התקיפה משפיע על סוגיית הסמכות העניינית, שכן על פי רוב תקיפה ישירה של
25 מעשה מנהלי מקומה בערכאה המנהלית ואילו תקיפה עקיפה מקומה להתברר בערכאה
26 אחרת, כגון בית משפט אזרחי, בכפוף לחריגים שהותוו בהלכה הפסוקה לכלל זה ...
27 במקרנו אין מחלוקת בין הצדדים על כך שתקיפה ישירה של מדיניות המשיבים מצויה
28 תחת סמכותה העניינית של ערכאה מנהלית, ותחת סמכותה בלבד. יריעת המחלוקת היא
29 כיצד יש לסווג את התובענה שהגישו המבקשות - האם כתקיפה ישירה או כתקיפה
30 עקיפה. במוקד המחלוקת מצוי הסעד שנתבע על ידי המבקשות - סעד כספי. השאלה
31 היא האם מבחן הסעד הוא מבחן חותך, החורף את גורל הסמכות העניינית לבדו בכל
32 מקרה ומקרה, או שלעיתים אף במסגרת תובענה לסעד כספי יש להוסיף ולבחון את מהות
33 התובענה, שמא מדובר בתובענה מנהלית בעור תובענה אזרחית ... גם כאשר מדובר
34 בתובענה לסעד כספי, עדיין יש להוסיף ולבחון האם מדובר, הלכה למעשה, בתקיפה

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

- 1 ישירה של ההחלטה המנהלית - שאותה יש לבצע בערכאה מנהלית - או שהתקיפה היא
2 אכן עקיפה, ויכולה להיעשות בבית המשפט האזרחי" (רע"א 88/17 רימונה בדרה גולן נ'
3 ראש עיריית תל אביב - רון חולדאי (פורסם במאגרים - 9/5/18), בעמ' 5-6).
- 4
- 5 גם בעניין רע"א 2063/16 הרב יהודה גליק נ' משטרת ישראל (פורסם במאגרים - 19/1/17),
6 בית המשפט העליון עמד על האפשרות שתביעה נזיקית לפיצויים המוגשת לבית המשפט
7 האזרחי, היא למעשה תקיפה ישירה של ההחלטה המנהלית.
- 8
- 9 .14. בענייננו, כפי שנקבע לעיל, כתב התביעה חסר עילת תביעה מן הדין האזרחי, ולא בכדי.
10 תביעת התובעת תוקפת תקיפה ישירה את החלטת הנתבעת, שלא לפסוק לה פיצוי
11 סטטוטורי החורג למעשה מהוראות הפקודה, ואין בידי התובעת להציג עילת תביעה אחרת,
12 היכולה להתפרש כתקיפה עקיפה. הסמכות לדון בתקיפה הישירה נתונה כאמור לבית
13 המשפט לעניינים מנהליים ולא לבית המשפט האזרחי, ומכאן שיש לדחות את התביעה על
14 הסף בהיעדר סמכות עניינית.
- 15
- 16 יתרה מכך, ניתן לומר כי הלכה למעשה התובעת מלינה על מחוקק הפקודה, שלא כלל
17 בפיצוי הסטטוטורי את נזקיה הנוספים של התובעת, ומכאן שלכאורה הסמכות לדון
18 במהות טענותיה של התובעת מסורה לבג"ץ.
- 19
- 20 .15. כך או כך, הסמכות העניינית לדון בתביעה אינה נתונה לבית משפט השלום. לפיכך, יש
21 לדחות את התביעה לפי הסמכות הנתונה לבית המשפט מכוחה של תקנה 101(א)(2) לתקנות
22 סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984.
- 23
- 24 **סיכום**
- 25
- 26 .16. דינה של תביעת התובעת לסילוק על הסף בהיעדר עילת תביעה ובהיעדר סמכות עניינית.
- 27
- 28 .17. המסקנה דלעיל מייטרת את המחלוקת בין הצדדים בשאלה האם היה על הנתבעת להקדים
29 ולהגיש כתב הגנה. מובן כי נוכח סילוקה של התביעה על הסף, מתייתר הצורך בהגשת כתב
30 הגנה, מה גם שמנתוני העניין עולה, כי הבקשה למתן ארכה להגשת כתב ההגנה עד להכרעה
31 בבקשה הוגשה לפני המועד האחרון להגשתו.
- 32
- 33

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"א 65556-12-19 איכותית בע"מ נ' מדינת ישראל

18. הנתבעת חדלה בכך שלבקשתה לא צורף תצהיר שיתמוך בעובדות, ולמצער בטענתה כי
1 בחודש ספטמבר 2017 היא ערכה מכתב תשובה לדרישת התובעת לפיצוי ועקב טעות לא
2 העבירה אותו אליה (סעיף 24 לבקשה). למחדל זה עשויה להיות משמעות, אם התובעת
3 תבחר בעתיד לעתור נגד הנתבעת בהליך אחר (למשל בסוגיה של שיהוי).
4

19. נוכח הליקויים בניסוח טענות התובעת בכתב התביעה וההבדלים הברורים בדרישות
6 הפרוצדורליות בין כתב תביעה ובין עתירה מנהלית, איני רואה לנכון להעביר את העניין
7 לערכאה המוסמכת, לפי הסמכות הנתונה לבית המשפט מכוח הוראות ס' 79(א) לחוק בתי
8 המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד - 1984.
9

20. התביעה נמחקת בזה. לפני משורת הדין, ונוכח ההפסדים הכספיים הכבדים לכאורה
11 שספגה התובעת כתוצאה מהמתת העופות, איני עושה צו להוצאות.
12

13

14

15 ניתנה היום, ט"ז תשרי תשפ"א, 04 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.

רון פלג, שופט

16

17